

Fragiele groei

Diversificatie steeds belangrijker

De export gerichte groothandel fungeert, mede door de zwakke binnenlandse markt, meer en meer als een van de drijvende krachten achter onze economie. Om deze rol ook in de toekomst te kunnen vervullen kan het echter niet enkel leunen op de traditionele nabijgelegen handelspartners. Geografische diversificatie wordt steeds belangrijker om te kunnen blijven profiteren van de groeiende wereldhandel en tegelijkertijd risico's te spreiden.

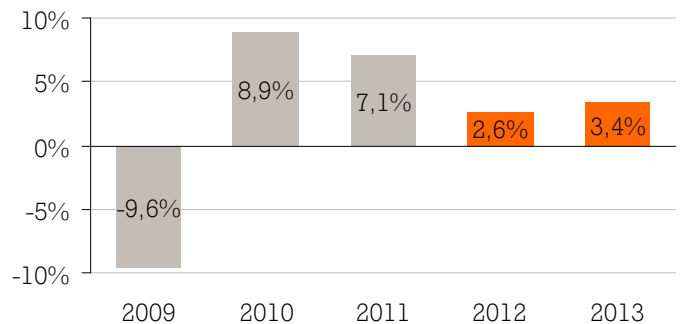
Vastklampen aan lichtpunten

De groothandel had vorig jaar, net als diverse andere sectoren, te maken met de impact van de Europese schuldencrisis. Na een sterk begin van 2011 zakte het groeicijfer snel terug. In het eerste kwartaal van 2011 nam de omzet nog met 12,9% toe, maar in het vierde kwartaal was deze groei geslonken tot slechts 0,5%. Krimp dreigde aan het begin van 2012, maar de groothandel weerde zich sterk en wist het jaar positief te starten. In het eerste kwartaal steeg de omzet met 2,2% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Deze groei heeft de groothandel overigens niet te danken aan de binnenlandse economie. Krimpende consumentenbestedingen zetten de markt onder druk. Dalende koopkracht en het geringe vertrouwen in de economie leiden ertoe dat consumenten nog steeds de hand op de knip houden. Ook het bedrijfsleven opereert terughoudend. Het producentenvertrouwen is negatief en de bedrijfsinvesteringen vielen in de periode februari-mei terug.

Lichtpunten moeten vooral uit de internationale handel komen. Hoewel de uitvoer aan het eind van 2011 wat inzakte, is deze toch weer op een groeispoor terecht gekomen. Gedurende het eerste half jaar van 2012 steeg de waarde van de uitvoer volgens het CBS met 5,7% ten opzichte van 2011. Vooral de uitvoer naar niet-EU landen zorgt voor een stimulans. Uit de eveneens opgeleefde wereldhandelsmonitor van het CPB blijkt vooral Azië de motor achter die beweging. Daarnaast lijkt ook de verzwakte Euro een duit in het zakje te doen wat betreft de toenemende vraag van buiten de EU.

Box 1 Omzet, raming en trends groothandel

Bron: CBS 2009-11, Raming ING Economisch Bureau 2012-13

Raming

- Groei van de omzet in de groothandel is in de tweede helft van 2011 fors gedaald. In het 4^e kwartaal bedroeg de groei nog slechts 0,5%.
- K1 2012 laat een kleine opleving zien (+2,2%).
- Voor geheel 2012 wordt een bescheiden groei verwacht van 2,6%, voornamelijk gedreven door prijsstijgingen.
- In de loop van 2013 kan de groei wat oplopen. Voor volgend jaar wordt de totale stijging van de omzet op 3,4% geraamd.

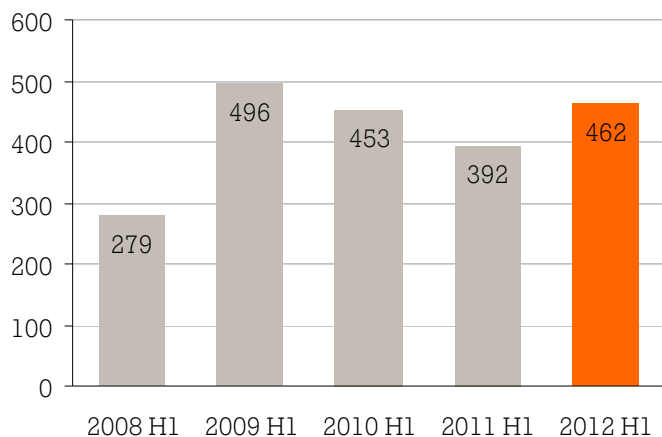
Positief

- De handel met het buitenland (invoer en uitvoer) kende gedurende de 1^e helft van 2012 weer een opleving.
- Vooral buiten Europa dienen zich voldoende kansen aan. Met name Azië stimuleert de groei in de wereldhandel.

Negatief

- De binnenlandse bestedingen blijven onder druk. Dit brengt groothandels gericht op de afzet van consumentengoederen in NL in een lastige situatie.
- Het bedrijfsleven is voorzichtig, waardoor de bedrijfsinvesteringen dalen. Groothandels in kapitaalgoederen ondervinden hiervan hinder.

Figuur 1 Aantal faillissementen groothandel

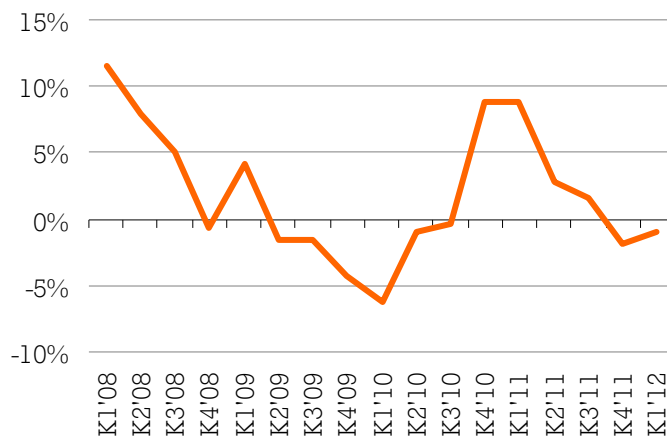
Bron: CBS

Sterk, maar ook kwetsbaar

Met het resultaat uit het eerste kwartaal scoort de groothandel als sector goed ten opzichte van andere sectoren in Nederland. Als een van de weinige weet men groei te bewerkstelligen. Toch is ook de groothandel kwetsbaar. Ondernemingen die sterk afhankelijk zijn van de Nederlandse economie of bijvoorbeeld export naar Zuid-Europa hebben voorlopig te kampen met een zwakke vraag. Zowel in 2012 als 2013 wordt een terugval verwacht in de particuliere bestedingen in Nederland. In Zuid-Europa is sprake van krimpende economieën. Landen als Spanje en Italië, belangrijke handelspartners, kampen volgens voorspellingen van OESO dit jaar en volgend jaar met een terugval van het bbp. Zorgwekkend is verder dat de voortslepende schulden crisis ook meer en meer impact heeft op de rest van Europa. Zo neemt de onzekerheid toe over de verdere ontwikkeling van de, tot nu toe, sterke Duitse economie. Dit zien we terug in de exportradar van het CBS, die de afgelopen maanden verslechterde.

De kwetsbaarheid van de sector uit zich in het hoge aantal faillissementen in de groothandel dit jaar. Gedurende de eerste helft van 2012 werden, volgens het CBS, maar liefst 462 faillissementen genoteerd. Meer dan in 2010 en 2011, maar nog onder het aantal van 2009. De fragiele omgeving waarin de groothandel verkeert, noopt dus tot voorzichtigheid. Dit is bijvoorbeeld te zien aan het voorraadniveau binnen de sector. De voorraadontwikkeling kende volgens het CBS sinds eind 2010 vier opeenvolgende kwartalen van groei. Echter, zowel in het 4^e kwartaal van 2011 als het 1^e kwartaal van 2012 was sprake van een krimpende voorraad ten opzichte van het voorgaande jaar.

Figuur 2 Voorraadontwikkeling groothandel

Bron: CBS

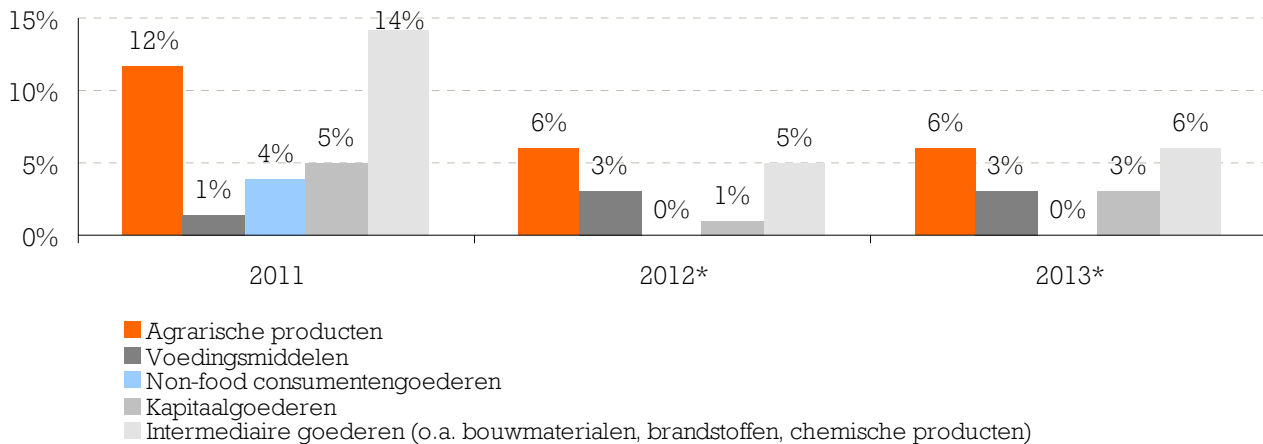
Tragere groei

De groothandel profiteert dus van lichte groei, maar verkeert tegelijkertijd in een fragiele situatie. De raming van het ING Economisch Bureau gaat daarom, zowel voor 2012 als 2013, uit van een groei, die significant lager is dan gedurende de periodes 2005-2008 en 2010-2011. In 2012 stijgt de omzet van de totale sector groothandel met 2,6%, gevolgd door een groei van 3,4% in 2013.

Deze ontwikkeling werkt door in de verschillende deelsectoren. De meer export gerichte segmenten, waaronder agrarische producten en intermediaire goederen, noteren een hogere groei. In het eerste kwartaal dit jaar wisten groothandels in agrarische producten gemiddeld 3,9% omzetsijting te boeken. Deze groei zal naar verwachting dit jaar en volgend jaar zelfs nog iets hoger uitvallen (+6%). Prijsstijgingen van voedsel, door tegenvallende oogsten in het buitenland, spelen daarin een belangrijke rol. Intermediaire goederen (o.a. bouwmaterialen, brandstoffen, chemische producten) kenden een relatief trage start met 2,9% meer omzet in het 1^e kwartaal. Deze groei zal naar verwachting aantrekken tot 5% over geheel 2012 en 6% in 2013. Het CBS meldde onlangs een aanzienlijk hogere in- en uitvoerwaarde van grondstoffen en minerale brandstoffen.

Groothandels in voedingsmiddelen moeten het doen met 3% groei in 2012 en 2013. Hier geldt dat hogere prijzen van grondstoffen (agrarische producten) zullen doorwerken in de prijs van voeding. In non-food consumentengoederen daarentegen blijft groei achterwege. De impact van lagere consumentenbestedingen is in dit segment duidelijk voelbaar (0% groei in 2012 en 2013). Ook in de retail zien we een dergelijke tweedeling; food profiteert nog van lichte groei, terwijl non-food krimpt.

Figuur 3 Omzet groothandel per subsector 2011-2013

Bron: CBS 2011 (voorlopig cijfer), *Raming 2012-13 ING Economisch Bureau

Het segment kapitaalgoederen ten slotte wordt eveneens getroffen door verslechterde omstandigheden. Groothandels in ICT-apparatuur zagen de omzet in het 1^e kwartaal zelfs teruglopen met -3,9%. Dit kon niet goedgemaakt worden door industriemachines waar de groei bleef steken op 1,7%. De afname in bedrijfsinvesteringen en het matige producentenvertrouwen leiden tot gematigde vooruitzichten voor groothandels in kapitaalgoederen. De omzetgroei wordt in 2012 voorzien op 1% en in 2013 op 3%.

Diversificatie belangrijker

De tweedeling in de groothandel die zich in de afgelopen jaren aftekende zal ook de komende jaren het beeld bepalen. Ondernemingen afhankelijk van de binnenlandse bestedingen kampen met moeilijke omstandigheden, terwijl exportgerichte bedrijven nog kunnen profiteren van een groeiende wereldhandel.

Net als de gehele Nederlandse economie, leunt ook de groothandel steeds meer op het buitenland. Nu was Nederland en zeker de groothandel altijd al export gericht. Verschil met het verleden is echter dat daarbij niet meer alleen op nabije 'veilige' havens gebouwd kan worden. Er wordt steeds vaker een visie gevraagd, die verder reikt dan Europa. Een omschakeling wordt gevraagd, nu de schulden crisis heeft aangetoond dat afhankelijkheid van een of enkele markten gevaren met zich meebrengt.

Geografische diversificatie is essentieel geworden om risico's te verkleinen. Nederland lijkt deze omschakeling langzaam te maken. Zo meldde het CBS onlangs dat het aandeel van de BRIC landen in de totale Nederlandse uitvoer van 1996 tot 2011 steeg van 1,9% naar 4,3%. Wanneer we dit cijfer echter vergelijken met andere Europese landen, dan blijft Nederland ver achter. Hoewel Nederland wel indirect van de BRIC handel profiteert via

omringende handelspartners, blijven de verschillen groot. Zo exporteert Duitsland drie keer meer richting de BRIC landen en ligt het BRIC aandeel in de uitvoer van landen als België, VK, Frankrijk, Zweden en Italië rond de 7% à 8%.

Uit de statistieken van CBS blijkt overigens ook dat binnen de handel met de BRIC landen de aandelen van China (1,7%) en Rusland (1,6%) overheersen. De aandelen van Brazilië (0,6%) en India (0,5%) zijn gering te noemen. Wel staat India hoog op het wensenlijstje van exporteurs, zo blijkt uit 'Trends in export 2012' (Fenedex/Atradius). In dit onderzoek gaat India samen met Brazilië en Rusland aan kop waar het gaat om voornemens onder exporteurs om nieuwe markten op te zoeken. Overigens voerde China dit lijstje een jaar eerder nog aan, maar is het nu gezakt naar plaats 10. Wellicht dat een tragere economische groei hier debet aan is. Dit toont eveneens aan hoe belangrijk diversificatie is en dat ook buiten Europa de risico's gespreid dienen te worden. Naast de BRIC landen neemt bijvoorbeeld de aandacht toe voor andere snelle groeiers zoals Turkije, Indonesië en een aantal Afrikaanse landen.

Marktkennis en internationale netwerken

Om op dit vlak tot de juiste beslissingen te komen worden internationale marktkennis en internationale netwerken voor de groothandel steeds belangrijker onderwerpen. Uitgerekend deze punten worden nu nog door een groot deel van de exporteurs gezien als zwaarwegende knelpunten in de export ('Trends in export 2012'), naast betalingsrisico's, wet- en regelgeving en invoerbelemmeringen. Investeren in marktkennis en netwerken wordt voor de groothandel daarom nog belangrijker om de concurrentiestrijd op het internationale speelveld te winnen. Ook brancheorganisaties, overheid en kennisinstellingen kunnen hierin een rol spelen en de groothandel, als belangrijke exportmotor van de Nederlandse economie, ondersteunen.

Meer weten?
Kijk op ING.nl/zakelijk
Of bel met

Marinus van der Meer,
Sectormanager Groothandel
020 57 66 594

Max Erich,
ING Economisch Bureau
020 56 47 046

Wilt u nieuwe publicaties per e-mail ontvangen?
Ga naar ING.nl/economischepublicaties

Disclaimer

De informatie in dit rapport geeft de persoonlijke mening weer van de analist(en) en geen enkel deel van de beloning van de analist(en) was, is, of zal direct of indirect gerelateerd zijn aan het opnemen van specifieke aanbevelingen of meningen in dit rapport. De analisten die aan deze publicatie hebben bijgedragen voldoen allen aan de vereisten zoals gesteld door hun nationale toezichthouders aan de uitoefening van hun vak. Deze publicatie is opgesteld namens ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam en slechts bedoeld ter informatie van haar cliënten. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Deze publicatie is geen beleggingsaanbeveling noch een aanbieding of uitnodiging tot koop of verkoop van enig financieel instrument. ING Bank N.V. betreft haar informatie van betrouwbaar geachte bronnen en heeft alle mogelijk zorg betracht om er voor te zorgen dat ten tijde van de publicatie de informatie waarop zij haar visie in dit rapport heeft gebaseerd niet onjuist of misleidend is. ING Bank N.V. geeft geen garantie dat de door haar gebruikte informatie accuraat of compleet is. De informatie in dit rapport kan gewijzigd worden zonder enige vorm van aankondiging. ING Bank N.V. noch één of meer van haar directeuren of werknemers aanvaardt enige aansprakelijkheid voor enig direct of indirect verlies of schade voortkomend uit het gebruik van (de inhoud van) deze publicatie alsmede voor druk- en zetfouten in deze publicatie. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Overneming van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld. In Nederland is ING Bank N.V. geregistreerd bij en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.